

Председништво Српске академије наука и уметности је пре неколико дана својом одлуком потврдило став Извршног одбора ове институције, уз сагласност Огранка САНУ у Новом Саду, којим се оспорава оснивање Војвођанске академије наука и уметности предложено у новом Статуту АП Војводине.

Став САНУ је у форми саопштења упућен јавности, а пре тога је, каже се у тексту, исти документ благовремено, крајем септембра, послат Влади, као и Скупштини Републике Србије, Скупштини АП Војводине и Координационом телу Скупштине АП Војводине за израду Статута. У међувремену је Статут, у целини, усвојен у Скупштини АП Војводине, поред других и члан који предвиђа постојање и рад ВАНУ. Валидност Статута, према Уставу Србије, тек треба коначно да потврди Скупштина Србије, како би добио легитимност и правну снагу.

Председник Огранка САНУ у Новом Саду, академик Зоран Ковачевић, у разговору за „Политику” каже да је „извесно да Покрајина нема ингеренције да улази у оснивање академије”.

Који аргументи оспоравају потребу за оснивањем ВАНУ?

Инсистира се на специфичностима Војводине – историјату, научном потенцијалу, мултинационалности, мултиконфесионалности... Све то стоји, али да ли је то разлог за оснивање нове академије? Поготово ако се зна да је Огранак САНУ у Новом Саду формиран баш због специфичности Војводине, како би и националне мањине имале посебан простор за развој и истраживања својих наука и култура. Академије су националне творевине, настале релативно давно, а Војводина нема за сада своју нацију. Реч је о мултинационалном друштву где живе и мањине које имају своје националне академије у матичним земљама. Уосталом, у неким околним земљама, рецимо у Румунији, неке мањине имају много већи број припадника него у Војводини, па опет постоји само једна, јединствена национална академија – каже академик Ковачевић.

– Као други разлог наводи се да је ВАНУ регионална академија, те да и у другим земљама постоје регионалне академије! Тачно, али оне су историјске творевине, настале пре два или више векова када су ти данашњи региони, рецимо у Немачкој или Италији, били посебне државе. Данас нема ниједног случаја да се у наше време, у некој регији,

оснива академија наука и уметности.

– Спомиње се, као трећи разлог, да је број нових чланова у САНУ из Војводине био незнатан. Заиста, после интеграције је мало њих изабрано, али данас чак 30 одсто свих чланова САНУ чине научници баш из Војводине! А у тренутку интеграције, примљена су чак 32 члана из Војводине. Интензивно радимо да се број чланова одавде повећа, али не по кључу, већ одабиром квалитетних кандидата. Пребројавање ко одакле потиче, води у провинцијализацију и девалвацију звања академика!

Оснивање ВАНУ академик Зоран Ковачевић види не само као дуплирање трошкова, већ као „апсолутно промашену инвестицију”.

Према речима академика Василија Крестића, секретара Одељења историјских наука у САНУ, формирање ВАНУ је крајње непотребно.

– Већ постоји огранак САНУ у Војводини, а формирање паралелне академије заиста је сувишно јер је за једну земљу једна академија сасвим довољна. У Матици српској у Новом Саду, као и у свим другим институцијама културе које постоје у Војводини, има довољно места за све стручне људе који желе да се баве науком. Не постоји држава на свету која би то урадила. Немогуће је да овако мали народ има толико академија. План је да Војводина паралелном академијом добије још један атрибут државе – изричит је Василије Крестић.

И академик и писац Драгослав Михаиловић истиче да, као потписник петиције против оснивања ВАНУ, сматра да њено постојање отвара могућност стварања нових и нових академија. Михаиловић истиче да су колеге из Војводине увек имале равноправан положај у САНУ.

– Годинама су војвођански научници примани у САНУ без икаквих проблема, Дејан Медаковић био је и њен председник. Тврдим да ту постоје рђаве намере. Нико се у Србији према Војводини није односио са непоштовањем, тако да у томе не видим другу намеру него да се на Балкану створи још једна лилипутанска држава. А нама не остаје ништа друго него да протестујемо – закључује Михаиловић.

(Политика)